

Пономарьов В. Д.,
аспірант,
Науковий керівник: **Кобелєва Т. О.,**
д-р. екон. наук, професорка, професорка кафедри економіки бізнесу та
міжнародних економічних відносин
Національний технічний університет
"Харківський політехнічний інститут", м. Харків

АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Автоматизація виробничих процесів на підприємствах агропромислового комплексу відіграє важливу роль у підвищенні ефективності виробництва, зниженні витрат та поліпшенні якості продукції. Тому дослідження ефективності засобів автоматизації виробничих процесів на підприємствах агропромислового комплексу є дуже актуальною темою в сучасному світі. З автоматизацією виробництва на підприємствах агропромислового комплексу пов'язані численні переваги, такі як збільшення продуктивності, підвищення якості продукції, зниження витрат на працю та ресурси, покращення умов праці для працівників тощо [1-12]. Зростаючі технологічні можливості, такі як штучний інтелект, Інтернет речей (IoT), робототехніка та інші, роблять автоматизацію ще більш ефективною й розширеною. Однак разом з перевагами автоматизації на підприємствах агропромислового комплексу існують і виклики, такі як впровадження нових технологій, підготовка персоналу, забезпечення кібербезпеки та ризику щодо втрати робочих місць [1, 4, 9]. Дослідження в галузі ефективності автоматизації допомагають визначити оптимальні стратегії впровадження технологій для досягнення найкращих результатів [2, 5, 11]. Такі дослідження включають аналіз витрат та користі, вивчення впливу на якість продукції та ефективність виробничих процесів на підприємствах агропромислового комплексу, а також розгляд соціальних та економічних аспектів автоматизації.

Отже, тема ефективності засобів автоматизації виробничих процесів на підприємствах агропромислового комплексу залишається важливою і потребує подальших досліджень і розвитку, особливо в контексті швидкого технологічного прогресу.

Ефективність засобів автоматизації виробничих процесів на підприємствах агропромислового комплексу, як було зазначено вище, є ключовою темою в сучасній промисловості. Вона визначає, наскільки ефективно виробничі процеси можуть бути оптимізовані, автоматизовані та контрольовані за допомогою різноманітних технологій та інструментів. Оцінка ефективності автоматизації виробничих процесів на підприємствах агропромислового комплексу включає в себе наступні важливі складові, які було виявлено та обґрунтовано в ході проведеного дослідження.

1. Підвищення продуктивності. Однією з головних переваг автоматизації є здатність підвищувати швидкість та обсяг виробництва без втрати якості. Це

може бути досягнуто шляхом використання роботів, автоматизованих ліній виробництва та інших технологій. Використання автоматизованих систем дозволяє збільшити швидкість виробництва та оптимізувати використання ресурсів, що призводить до збільшення загальної продуктивності підприємства.

2. Покращення якості продукції. Автоматизовані системи можуть забезпечити більшу точність та однорідність у виробництві, що призводить до зменшення браку та покращення якості продукції. Вони зазвичай мають більшу точність і надійність, що дозволяє досягати більш високої якості продукції та знижувати кількість браку.

3. Зниження витрат. Хоча встановлення систем автоматизації може потребувати значних витрат на початковому етапі, вони можуть значно знизити витрати на працю, енергію та матеріали у середньостроковій та довгостроковій перспективі.

4. Підвищення безпеки та зменшення ризиків. Автоматизовані системи муть зменшити ризики для працівників у небезпечних умовах, а також мінімізувати можливість виникнення аварій через людські помилки. Автоматизація деяких процесів дозволяє уникнути людських помилок, що може покращити надійність та безпеку виробництва.

5. Гнучкість та адаптивність. Сучасні системи автоматизації дозволяють швидко переналаштовувати виробничі лінії для виробництва різноманітних продуктів, що дозволяє компаніям швидко реагувати на зміни в попиті та ринкових умовах.

6. Зниження витрат на працю. Автоматизація деяких виробничих процесів дозволяє зменшити потребу у ручній праці, що може призвести до зменшення витрат на оплату праці та пов'язаних із нею витрат.

7. Моніторинг та аналіз даних. Автоматизація дозволяє збирати великі обсяги даних про виробничі процеси, що може бути використано для вдосконалення виробництва та прийняття стратегічних рішень.

8. Сталість виробництва. Автоматизовані системи здатні працювати без перерв та втручання протягом тривалого часу, що забезпечує стабільність виробництва.

Загалом, автоматизація виробничих процесів в агропромисловому комплексі допомагає підприємствам підвищити ефективність, знизити витрати та забезпечити високу якість продукції, що є ключовим для їхнього конкурентного успіху.

Однак ефективність автоматизації не завжди є безперечною. Недоліки можуть включати високі початкові витрати на впровадження, складність налаштування та обслуговування систем, а також можливість втрати робочих місць через автоматизацію. Тому важливо ретельно аналізувати і оцінювати всі аспекти ефективності автоматизації перед впровадженням цих технологій.

Автоматизація може значно підвищити продуктивність виробничих процесів шляхом зменшення часу на виконання завдань та збільшення обсягів виробництва. Автоматизовані системи забезпечують більшу точність та стабільність у виробництві, що призводить до зниження браку та покращення якості продукції. Сучасні системи автоматизації дозволяють швидко адаптувати

виробництво до змін у попиті та ринкових умовах, забезпечуючи більшу гнучкість бізнесу.

У той же час, важливо враховувати можливі недоліки, такі як високі початкові витрати на впровадження, складність налаштування та обслуговування систем, а також соціальні наслідки, такі як можливість втрати робочих місць. Тому перед впровадженням автоматизації необхідно ретельно оцінити всі плюси та мінуси цього процесу, а також розробити стратегію впровадження, яка враховує потреби бізнесу та працівників підприємств агропромислового комплексу.

Список використаних джерел

1. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства /ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л.-Х.: Віровець А.П. : Апостроф, 2012. 703 с.
2. Витвицька О. Реалізація мотивацій підприємницької діяльності (вітчизняний та зарубіжний досвід). Регіональна економіка. 2000. №1. С.127-132
3. Перерва П.Г., Шаульська Л.В., Кобелева Т.О. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур. *Економіка і організація управління*. № 1 (49), 2023. С.45-56
4. Витвицька О.Д., Козупиця Є.С. Інноваційні зміни та стимулювання розвитку галузі бджільництва в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2016. № 4. С. 44-48.
5. Pererva P.G., Kocziszky G., Veres Somosi M. (2019) Compliance program: [tutorial]. Kharkov; Miskolc : NTU "KhPI". 689 p.
6. Витвицька О.Д. Роль комерціалізації інноваційної продукції у забезпеченні розвитку економіки. Агроінком. 2010. №10-12. С. 12-18.
7. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с.
URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/286988829.pdf>
8. Витвицька О.Д. Інноваційний розвиток підприємств аграрного сектору: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп. 2012. 407 с.
9. Кобелева Т. О. Комплаєнс-безпека промислового підприємства: теорія та методи: монографія. Харків: Планета-Принт, 2020. 354с.
10. Витвицька О.Д. Вдосконалення механізмів соціально-економічних мотивацій підприємницької діяльності: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.06.02 / Ін-т регіональних досліджень НАН України. Л., 2000. 18с.
11. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
12. Витвицька О.Д., Даценко М.С., Даценко С.М., Розвиток ринку сільськогосподарської техніки. Економіка АПК. 2010, №10. С. 103-108.